

DE MEDICAMENTORVM

SIMPLICIVM PRAEPA-

RATIONE.

Sectio secunda.

De Purgatione.

MEDICAMENTA simplicia purgare, nihil aliud est, quàm quicquid medicamētis inutile inest abicere, seu pars medicamentorum sint, seu illis permistę sordes, veluti repurgātur aut eluuntur radices fructus, semina, & cætera similia, quando terra aut alia re commaculata sunt, vt in omnibus rebus fit vulgo: aut veluti gummi & resinę, quibus plerunque aut terra admista est, aut lignum, alięuē res inutiles: hæc enim liquantur & colantur, deinde purior pars in vsum venit medicum. Medicamenta etiam ab inutilioribus partibus repurgantur, veluti radices tum recentes, tum siccæ, membrana illa exteriori, quę terram contingit, cultello abrafa: repurgantur etiam exempta medulla interiore, quæ in multis inutilis est, veluti in cucumere agresti, dauco, pastinaca, apio, multisquę alijs huiusmodi, per medium sectis, corticequę à matrice separato. Siccæ macerātur, deinde medię secantur, eximiturquę pars interior vt in recentibus.

Floribus eximuntur pediculi, culices, foliaquę sola referuantur, quemadmodum violæ purpureę, leuceij lutei: in quibusdam etiam foliorum pars aliqua demitur: veluti in rosis ea pars qua calyci inhaeret, vnguis appellata; vt si quando in compositionibus reperire est, vngue detracto, intelligendum est eā particulam ablatam esse debere.

Fructus

Fructus à cortice repurgatur exteriore, & à semine suo, & ab interiore parte illa lignosa si sint recentes, densi, multæ carnis, & cortice tenero, veluti cydonia, mala, persica, hæc enim cultello depellata sentantur, interioreque parte lignosa, qua semina continentur, repurgatur. Si verò fructus sint exigui, veluti cerasa, pruna, similiaque, cribro transmittuntur, & sola pulpa, quæ utilis est, seruat. Illi ipsi fructus, si sicci sint, macerantur & coquantur, deinde cribro cernuntur, veluti vix passæ, pruna, tamar Indi, dactyli, & similes.

Fructus duro cortice præditi, vt amygdalæ, strobili, nuces, pistacia primùm confracto putamine eximuntur: postea aqua frigida aliquandiu macerantur, tum efferuent, aut sartagine igni siccantur, donec corticem interiorem remittant, & manibus confricantur, aut sacculo aspero immixti agitantur, donec depellentur.

Semina cortice denso vestita, sicuti fabæ, pisæ, cicer, purgantur leuiter tundendo donec confringantur, deinde vanno in aërem coniecta cortices euolat.

Alia sunt semina, quorum admodum operosa est decorticatio, propter corticem illis nimum inhaerentem, veluti cnici, & hordei quæ modo supra dicto siccantur, fricanturque: sed ea excorticandi ratio semina corrumpit. Præstat igitur ea semina macerare, hordeum præsertim, deinde in mortario magno & amplo concutere pistillo ligneo, & leuiter agitare vt quod in fundo est supernatet, separatur enim paulatim cortex: verum si non amplius supernatet, sed cogitur in vnum, tum vase aut vanno exceptum sursum conijcitur vt vento paleæ separentur: deinde iterum atque sæpius idem faciendum est, donec mundum sit: postremò aut sole, aut igni in sartagine persiccatum seruat in ptisanæ Græcorum vsu. Eadem est cnici decorticandi ratio, sed operosior: itaque placuit qui-

D 5 busdam

LIBER PRIMVS

busdam vt semen cū cortice tritū in aquam aliumſie humorē immittatur, & per linteū rarū coletur, nam cortice relicto ſola pulpa cum humore tranſit.

Peponum & cucumerum ſemina eodem modo purgantur, præſertim ſi non ſit otium ſingula ſigillatim decorticandi: nam operoſum id eſt, & ea quę ante alia repurgata ſunt facilè inueteraſcunt & inutilia redduntur.

Adipes liquati colando à membranis repurgātur aut cultello. Eiufmodi ſunt purgationum differentiaę quas pharmacopœum ſcire neceſſe eſt. Sunt præterea & alię, ſed illę ad eos qui metallica & chimiſticam tractant magis ſpectare videntur.

De Siccatione.

S V P R A dictum eſt qua ratione ſiccantur medicamenta ſimplicia recens collecta, veluti herbaę, flores, fructus, radices vt melius conſeruari poſſint. Nunc ſuper eſt vt de ea parte agamus, quę de medicamentorum præparatione reliqua eſt. Plerunq; ergo neceſſe eſt vt magis ſiccantur medicamēta, quàm ſi ſimpliciter ſeruanda eſſent, veluti ſi terenda ſunt. Siccantur autem aut Sole, aut igni, aut fumo, aut ven- to Septentrionali pro Medicorum arbitrio.

Siccantur amygdalę, ſtrobili, piſtacia, alięque fructus, vt faciliùs illis inhæreat ſaccharū quo inducuntur, ne, dum adhuc humida ſunt, ſaccharum ſuā candoris gratiam deperdat: tum etiã vt faciliùs à ſecundo illo cortice ſeu pellicula liberentur.

De Salitura.

Salitura ad medicamentorū præparationem confert, & conditurę genus eſt. Quemadmodum carnes viperinæ tanto ſale inſperguntur quantum ciborum conditura poſtulat. Confert item vt medicamētis qualitate aliqua imbuas: veluti ſit hyſtricib^o, echinis terreſtrib^o, multisq; alijs animalib^o, quę in vſum medicum vruntur: ſed his multo ſale opus eſt, ita vt ſale ope-

operiantur & repleantur. Vtilis præterea est ad medicamentorum conseruationem; veluti sunt animalium partes, & pleraque animalia, quæ multo sale indigent. Cæterum sale condiuntur, vt in siccitate conseruentur, & postquam conuenienti temporis spatio sale operata fuerint, eximantur, ventoque aut fumo exponantur, donec siccata sint. Aut sale condiuntur, vt humida permaneant, & ea primùm in muriam imittuntur; aut in illa ipsa muria relinquuntur quæ ex sale animaliumque humiditate generatur.

De Humectatione.

VTILIS est hæc humectatio, ad condiendos fructus, radices, peregrinosque cortices odoratos, quos cum recentes habere non possimus, maceramus donec humiditatem contraxerint.

Hordeum præterea & cnicus, vt supra dictum est, aqua insperguntur vt à cortice repurgentur.

Humectantur autem odorata nonnulla veluti ambra, moschus, si terenda sint, ne tenuiores & odoratæ partes exhalent.

Quædam verò herbæ veluti cotyledon, portulaca, semperuiuum, & similes, quæ paucum succum eumque glutinosum sortitæ sunt, humore aliquo simili humectantur, terendo, & superinspergendo dictum humorem, qui cum dictarum herbarum succo (aliàs enim nullum remitterent) exprimendo redditur: in hanc autem rem variorum humorum est vsus, secundum Medicorum præscriptionem.

De Nutritione

NVTRITIO humectationi similis est, sed in hoc differt, quòd cum pauciore humore & subito fiat, quoniam id quod irrigatum est confestim Sole siccatur, aut igni, deinde idem quinto aut sexto repetitur; quemadmodum sarcocolla lacte Afinae aut muliebri nutritur, & semen cari, mirobalaniq; emblici, tanto

LIBER PRIMVS

tāto lacte inſperſi quantū imbibere poſſunt, ſiccātur.
Cuminum inſperſo aceto nutritur, & eadem ra-
tione reſiccatur.

De Inſuſione.

IN inſuſionibus, quæ ad medicamentorum præ-
parationem conferunt, humor in quo fit inſuſio, con-
ſiderandus eſt; & eius temperamentum, calidūſne ſit
an frigidus; & quantitas; & tempus quo in inſuſione
permanebit.

Infunduntur fructus, & radices, quæ humectandę
ſunt ad condituram, & conſeruas, in aquam calidam
copioſam, donec humorem ad ſufficientiam inbibere-
rint, deinde coquuntur.

Sic quæ nutrienda ſunt pauco humore calido fri-
gidoſue maceranda ſunt, idque non diu.

Quæ coquenda ſunt, præſertim ea quæ ſicca ſunt,
veluti flores, herbæ, radices, ſemina & fructus (nam
facilius ita coquuntur) in iuſta humoris calidi frigi-
dię quantitate macerantur, pro præſcriptionis ſco-
po, & aliquantulo ſpatio ibi relinquuntur, donec hu-
meſta ſint: Hinc fit vt facilis eorum poſtea ſit coctio.
Sic & ſemina quæ ad inſundendas mucilagines in-
funduntur.

Rofę & violę ſub veſperam aqua bullita maceran-
tur in proximum diem, deinde exprimuntur, & in
eandem aquam aliæ recentes inſunduntur, idemque
ſæpius in eadem aqua fit, ad mel roſatum colatū, aut
ſyrupum roſatum ſolutiuum, ſyrupum roſatum re-
centem, ſyrupum violatum ſimplicem, & ſyrupum
violatum ſolutiuum conficiendū.

Ammoniacum, galbanum, opopanax & ſagape-
num aceto inſunduntur, vt diſſolutione purgari, &
commodius miſceri poſſint, vt dicemus.

Infunduntur medicamenta purgātia in varios hu-
mores, & cum varijs alijs medicamentis, quæ malam
eorum qualitatem corrigant, pro varijs Medicorum
ſcopis:

scopis: exempli gratia, rhabarbarum plus vel minus tritum paucò vino albo inspergitur, donec colorem emittat, deinde in liquorem à Medico præscriptum infunditur ea quâtitate vt rhabarbarum tegatur, addita spica nardi, aut alia aliqua re præscripta.

Agaricum, cæteraque medicamenta purgantia, sola infunduntur, aut alijs quibusdam adiuncta eodem modo.

De Dissolutione.

DISSOLVTIO multorù medicamentorum preparatiõni utilis est, sicuti & infusionem, vt à fordi bus expurgentur ac commodè aptari possint.

Quod ad præparationem attinet: Medicamenta varijs humoribus, varijsque modis dissoluuntur pro medicamēti præscripti scopo, & peculiariter lachrymæ vt galbanum, ammoniacum, opopanax, & similes: nam vino aut aceto dissoluuntur, deinde ad focum agitantur vt colatione purgari possint, meliusque in medicamentorum compositione permisceri.

Vitriolum, mify, chalcitis, melantheria, & alumen, primùm trita, aqua, vino, & aceto dissoluuntur, pro rei exigentia.

Metallica quædam æstate dissoluuntur aceto, & ad Solem multos dies agitantur, quemadmodum ærugo, squamma, flos æris.

Lithargyros soluitur aqua, vino, oleo, & aceto, faciliùs tamen aceto, vt in oxelæo Galeni dicitur.

Conchæ, & vngues dissoluuntur succo limonum, Opium Thebaicum soluitur aqua, aut liquore, aut oleo, aut adipe: nam illorù substantiæ nõ permiscetur.

Solutio infusioni proxima est, & ab ea solùm differt, quod in dissolutione minus humoris requiritur quàm in infusione: præterea quod in dissolutione mouendum est id quod soluitur, in infusione nequaquam. Denique multa medicamenta vt dissoluantur igne egent.

De

LIBER PRIMVS

De Liquefactione.

LIQVATIO à solutione differt. Nam liquatio perpetuo fit aut ignis calore, aut Solis, rerumue putrefactione calefcentium: Pleraque verò sine calore dissoluuntur. Præterea, quæ solvuntur humore aliquo semper opus habent: quæ verò liquantur nullo egēt humore, veluti adipēs, medullæ, olea concreta frigore; hæc siquidem exiguo igne liquantur, aut Sole, aut duplici vase.

Ambra carabe appellata, bitumen Iudaicum, pix, pix græca, cera, gummi, maiore calore opus habent, non tamen tanto vt frigantur.

Plumbum, argentum, aurum, æs, multo maiore calore opus habent: ferrum verò ægerrimè liquatur, tamen si rarè aut nunquam cōtingat pharmacopœos huiusmodi liquare, sed hos duntaxat qui metallica tractant.

De Mollitione.

MOLLITIO liquationi proxima est: nam quæ liquantur medicamenta, eadem mollescunt leuiter calefacta aut igne, aut sole, & pistillo calido subacta, aut manibus calidis tractata, vt fit cum emplastra in corio aut aluta extenduntur.

Pleraque alia, nec pingua, nec resinosa, sed suapte natura dura & sicca mollescunt affuso humore aliquo, vt in catapotijs vñ venit & alijs medicamentis.

De Duratione.

DVRATIO fit, frigore coalescentibus ijs quæ liquantur, & molliuntur calore: quædam verò admittis, pro rei necessitate siccioribus durantur.

De Calfactione.

MEDICAMENTA igne, sole, & rerum putridarum calore calefiunt. Quæ humida sunt & igne calefiunt: commodiùs duplici vase calefiunt, quorum alterum maius scilicet plenum fit aqua tepida aut feruida, alterum verò plenum fit medicamento quod

quod calfaciendum est, ea ratione vt minus vas in aqua maioris constituatur: idque à recentioribus balneum mariæ, à veteribus duplex vas, aut diploma appellatur, eadem enim omnium est significatio.

De Insolatione, & ea que sub fimo, vinaceis, & sausa seu fratribus oliuarum fit, putrefactione.

INTERDV M hæ conferūt ad calfacienda medicamenta: plerunq; ad ea componenda, & ad perfectionem reducenda: & instar coctionis est, veluti olea simplicia quibus flores infunduntur, rosæ, violæ, chamæmelum & similia aliquot diebus insolantur: sic etiam ad saccharum candi perfecte coquendum, iuleb ampullis quibusdam insolatur.

Scillæ succus, vt dicemus, extrahitur insolatione: quod si Sol non splendeat, igne: aut, quod commodius est, duplici vase, diu, & ex interuallis, & interdum bulliendo.

Idem etiam fiet, si fimo, aut vinaceis, aut sausa oliuarum calfactarum obruatur: quemadmodum chalcitis, & cadmia, vt fiat psoricum: & iuleb ad saccharum candum conficiendum: & pleraque alia medicamentorum genera.

De Coctione.

MEDICAMENTA simplicia aliquo humore coquuntur aut vapore, hoc genus coctionis elixatio vocatur: aut cum siccitate, & hoc assatio appellatur: Coctio autem fit ad præparationem, & ad compositionem. De præparatione nunc dicemus.

Quæ in humidis coquuntur, ea gratia id fit, vt ipsa medicamēta sic cocta vsui esse possint, aut vt humoris duntaxat in quo cocta sunt vsus fit.

Rursus quæ, vt coctis vtamur, coquuntur, plus cocturæ requirunt, quam ea, quorum decoctio in vsu est. Sunt tamen certæ quædam notæ, quæ denotant, an huius aut illius rei gratia bene coctæ sint: vt herbæ, radices, flores & fructus cocta sunt, quando ita tene-
rescunt,

rescunt, vt tundi, & per cribrum transfiniti possint.

Semina quædam, veluti lini, fœnigræci, hordei, cocta censentur vbi crepuerint: alia quædã veluti anisi, coriandri, & cumini, quando tenerescunt.

Fructus peregrini & sicci, vt sunt myrobalani, cortices, ligna, & radices siccæ, multam desiderant cocturam.

Herbæ & flores facilè coquantur & citò tenerescunt, tametsi inter sese differât, prout magis tenuium sunt partium, & illorum facultas in superficie sita est, vt chamæmelum, adianthum, serpillû & similia, quæ quando vnâ cum alijs coquantur, primùm immitti debent cùm illa propemodum cocta fuerint.

Eadem est ratio radicum tenuium partiû aut odoratarum, vt est asarum, valeriana, spica nardi, & alia aromata, quæ sub finem decoctionis iniiciuntur, sed post reliqua medicamenta flores.

Elixationis autem multæ sunt differentiæ. Primus modus est, vt vasi certam quandam ac præscriptam humoris quantitatem cõtinenti infundantur quæ coquenda sunt, magis aut minus, pro medicamentorû ficitate aut recentia: deinde vase imposito igni, primùm satis fortem patientur bullitionem, deinde lentam, vt cõmodiùs ad eam quam optamus cocturam reducantur, neque medicamenti vires exoluantur. Secundus modus est, vt eadem planè ratione in diplomate coquantur. Tertio elixationis modo vtitur Gal. in fructibus. Hos suspendit in vase aqua feruida semipleno, eosque voluit tantisper donec æqualiter tenerescant: sic enim fit vt fructus facultas non exhalat, quemadmodum si calore sicco coqueretur: neque in humorem transit, quemadmodum si in aqua coqueretur.

Cæterùm vasa in quibus coquenda sunt medicamenta, figulina esse possunt vitrata & macerata, vitrea, ærea, stannata, cuprea; præstantissima sunt vitrea,

treæ, in duplici vase, aut apud ignem, aut in arena, aut cineribus, aut in fornace cui subsit ignis.

Ignis struendus è carbonibus, aut prunis, & lignis ficcis acapnis.

De Assatione, & Frixione, & Vstulatione.

ASSARE, est medicamēta humore aliquo prædita, veluti carnes, fructus & radices, sine humore alio externo coquere.

Frigere, est illa ipsa medicamenta, aut alia sicca, additis oleis, aut adipibus, aut alio aliquo humore pauca quantitate coquere.

Vstulare, est medicamenta quædam, tantum humoris non habentia vt coqui possint, frustulatim secando calefacere, illis tegulæ impositis aut laminæ ferreæ calidæ, donec partes externæ siccantur & veluti torreantur, quemadmodum fit in rhabarbaro, myrobalanis, semine melanthij, & alijs.

Quæ assanda sunt, veru transfixa ad ignem perpetuò versantur, vt vndique ignem sentiant: aut in clibano coquuntur; aut in vase fictili iuxta ignem posito, & testa contecto, supra positis prunis ardentibus; aut per sese: aut massa panis inuoluta, vt scilla: aut malo cydonio imposita, vt scammonium quod corrigendum est: hoc namque malo cydonio concauo exemptis seminibus impositum coquitur aut in clibano, aut in olla fictili ad perfectionem, aut sub cineribus linteis aut folijs inuolutum, aut nudum: tamen huiusmodi coctionis genere naturales medicamentorum facultates dissipentur: præstat igitur alijs modis vt, vt maximè oportunitate videbitur: non enim peculiariter id præscriptum est.

Frixio fit aut in sartagine, aut in testa. Torrefactio vt ante dictum est.

In his autem omnibus modus seruandus est: nam neque cruda eximenda sunt, quæ aut assatione, aut frixione cocta esse debent: neque etiã adeo coquen-

E da

da vt torreatur aut vrantur, & inutilia eum in quem præscripta sunt scopum reddantur.

De Vſione.

VRVNTVR medicamenta aut per se accenſa, vt ſarmenta, rami ficus, cerri, herba cali, & pleræque aliæ: aut prunis ardentibus impoſita, aut ollæ impoſita cum fulphure, aut ſola.

In olla vruntur abrotonum, anetum, cucurbita, impoſita carbonibus ardentibus, quæ tantisper igniri ſinitur, donec herbæ in cinerem reducantur.

Sericum ſic vritur. folliculi recentes detracto glo-
mere ſerici quo veſtiuntur vruntur in olla carboni-
bus impoſita: idque non vt in cinerem redigantur:
ſed eximuntur cum ea acceſſit uſtio, vt commodè
teri poſſint.

Vruntur pleraq; animalia, veluti Echini terreſtres, hyſtrices & hirundines; ſale inſperſo, ollæ imponun-
tur ſupra carbones aut in fornace calida: operculo
autem foraminulento tegenda eſt olla, vt ex ſublatis
halitibus cognoſci poſſit, cum ſatis uſta fuerint. Cæ-
terum cauendum eſt ſibi ab halitibus qui è viperis &
ſcorpionibus attolluntur, noxij enim ſunt.

Sal & nitrum eodem modo vrenda, uſta autem ea
eſſe indicium eſt, cum non amplius exiliunt, & ſtrepūt.

Alumen, vitriolum, corallium vruntur in fictili
aperto, vt videri poſſit cum cocta erunt, cuius indi-
cium eſt ſi amplius non ebulliant, ſi perfectè inarue-
rint, ſi bullas excitare deſierint: vitreolum ſeu cal-
canthum, ſi colorem mutauerit.

Oſſa, yngues, cornu ceruinum eodem planè mo-
do vrenda ſupra carbones, donec nullum fumum am-
plius exhalent, coloremque mutant.

Cancræ diebus canicularibus capti, Lunæ decimo
oſtauo die, vruntur in ſartagine ærea.

Lapides ſub carbonibus vruntur à follibus vel fla-
bellis excitatis donec planè igniti ſint, deinde hu-
more

more aliquo exinguuntur, ac rursus sub carbonibus ponuntur, aut commodius in vrceolo Aurifabrorum, toties repetendo donec in puluerem redigantur.

Aeris & plumbi lamina tenuissimæ, cum sulphure & sale alternis ollæ crudæ imponuntur: hæc carbonibus cingitur, aut in fornace reconditur donec percocta sit: vel vrceolo reponitur supra carbones donec planè ignitus fuerit. Dum verò plumbum ardet, assiduè versandum est, donec totum in puluerem redigatur. Potest etiam plumbum sine sulphure & sale vri in fornace quæ duo habeat ora, mediaque sit diuisa muro lateritio dimidiū pedem alto: & in vna parte ignis succendatur, in altera plumbum repositum assiduè versetur donec totum in puluerem redigatur: Hæc verò vrendi ratio utilis est, cum plumbi copia est vrenda, sic enim & sumptibus & tempori parcitur.

Stribum pinsita farina circumlitum & carbonibus obrutum torretur, donec ipsa crusta adusta sit: Si enim paulò magis cremetur, fit plumbum.

Resinæ, olea, pix, thus, styrax, & similia vruntur ad fuliginem eorum excipiendam: nam aut his in vas coniectis ignis immittitur: aut in liquatis elichnium accésus imponitur, & patina fictili aut area in vertice foraminosa quo fumus exhalare possit, fuligo adhærens excipitur.

De Exinctione.

GEMMÆ & quædam metallica sæpius, antequam vrantur, ignita, extinguntur aqua, vino, oleo, melle, butyro, aut alio aliquo humore, donec refrigererint.

Quædam semel duntaxat, aut sæpius extinguntur, ex Medicorum præscripto.

De Tritura.

MEDICAMENTA teruntur, vt, quia commisceri propter crassitiam & duritiem non possunt,

E 2 reducta

LIBER PRIMVS

reducta in puluerem exactius misceri cum alijs possunt: crassius autem aut tenuissimè teruntur pro Medici vario scopo. Terendi autem modus varius est, pro simplicium natura.

Metallica valenter, & diu terenda sunt.

Medicamenta odorata veluti cassia seu canella, caryophylli, macis, & similia moderatè sunt tundenda, ne pars tenuior exhalet, & interdum illis aut amygdalæ adduntur, aut aqua rosacea insperguntur.

Radices odoratæ, vt angelica, valeriana, garyophyllata, asarum, eodem modo, eademque diligentia terendæ sunt.

Quæ verò non sunt odoratæ, sed crassæ & solidæ, vt gentiana, peucedanum, bryonia, violento ictu & diuturno verberandæ sunt.

Herbæ odoratæ, sicut calamintha montana, amaracus, serpillum, præterea flores, eodè modo teruntur, quo radices odoratæ.

Thus, mastiche, sarcocolla, & succi qui humorem, & lentorè retinent tundendo non teruntur, sed clementer ducto pistillo per fundum ac latera mortarij.

Gummi & lachrymæ, quale est gummi arabicum, tragacantha, eodem modo terentur.

Rhabarbarum, & quædam aliæ radices aliquo humore præditæ eodem modo terendæ.

Galbanum, ammoniacum, opopanax, bdellium, myrrha, succus glycyrrhizæ, hypocistidis, cucumeris fyluestris, & opium thebaicum teruntur affusa aqua, vino, aceto, aut alio humore.

Moschus & ambræ cum aqua rosacea, ne partes odoriferæ euanescant.

Similiter & semina quædam, quæ glutinosum quiddam & pingue habent, vt thlaspi semen.

Semen napi & sinapi sola non teruntur, sed alijs medicamentis siccis permista teruntur, aut cum humore aliquo, pro rei necessitate.

Fructus

Fructus recentes, & radices recentes, quarum vsus est in compositis medicamentis, ante & post coctionem tunduntur, vel frustulatim secantur, aut medio-criter tantum contractæ infunduntur vt dictum est.

De Tritura crassiore.

TRITURA crassior fit dum medicamenta crassius duntaxat franguntur, nec in puluerem reducuntur vt in tritura absolutè sumpta. Hæc plerisque medicamentis quorū talis vsus requiritur, vtilis est: Alijs præterea multis medicamentis quæ alia præparatio- ne indigēt, veluti sunt herbæ & radices quæ coquenda sunt, & ea quæ in tenuissimum sunt reducenda puluerem.

De Tritura subtiliori, seu Attritione.

MOLVNTVR seu teruntur semina quædam, veluti triticū, lolium, lupini, semen lini, & foenigræci, quod commodè tundi non possint; tum etiam quod cortex vnà cum farina misceretur.

Teruntur præterea quædam metallica, quæ contusa in puluerem tenuissimum reduci non possunt, veluti thutia.

Sic & lapides pretiosi, lapis lazuli, armenius, teruntur in mortario marmoreo lato fundo, cum molula marmorea, inspersa interdum aqua rosacea, aut alio humore, ne puluis euolet.

Commodius item teruntur in porphyrio marmore plano, diu ducta per ipsum marmor molula, donec prioribus digitis confricando medicamēta, nulla amplius inæqualitas sentiatur.

De Confricatione.

LAPIS Iudaicus, & hæmatites, multiq̄ue trochisci & collyria ad oculorū morbos parata, liquantur confricatione ex aliquo humore ad cotem medicā, qualis etiam nū hodie ex Naxo insula adfertur.

Plumbum verò liquatur in hunc modum. Infusus in plumbeum mortarium humor, pistillo plumbeo

E 3 ver-

LIBER PRIMVS

verberatur atque agitur donec crassescat, deinde lauatur, ac plumbum subsidere finitur, tum aqua effusa plumbum reponitur.

Eodem modo liquatur æs ad chryfocollam conficiendam.

De Cibratione.

C R I B R A N T V R farine, vt à furfuribus, & à corticibus se cernatur flos purior ac tenuior. Cribrantur etiam medicamenta quæ teruntur, vt puluis æqualis sit, partesque crassiores in cribro retineantur.

Tela autem ex qua cribra fiunt, densior aut rarior esse debet pro vario medicamentorum scopo.

Lithargyros per telam secernitur, ne suo pondere cribrum stamineum confringat, crassiorque secernatur quam opus sit.

Cribrantur etiam radices coctæ & fructus, vt à corticibus & seminibus repurgentur.

Pulpa itidem cassiæ solutiæ cribro transmittitur, vt solus flos seu pulpa, à corticis fragmentis & seminibus repurgetur: sic etiam tamarindi, & dactyli humectati, aut infusi, aut cocti pro rei necessitate.

De Lauatione.

L A V A N T V R medicamenta, si foris re aliqua sunt contaminata. Sed hoc lotionis genus præparationi medicamentorum peculiare non est, sed ceteris rebus commune, quæ luto, vel re alia contaminatæ, lauatioue opus habent.

Lotionis autem, de qua hic agendum, duplex est finis: vt videlicet à medicamentis qualitas aliqua tollatur: aut vt aliam aliquam facultatem acquirant.

Cæterum ex his quæ ad fordium separationem abluuntur: Calx & aloë tenuissimè terendæ sunt: deinde affusa aquæ copia satis magna simul miscentur & quiescere ac ad fundum vasis subsidere sinuntur
tum

rum effunditur aqua : atque id sæpiùs repetitur , donec aqua remaneat: denique medicamentũ sicatur ac reponitur.

Metallica tenuissimè læuigata , ac in aquã puram, aut marinam, aut acetum , aut alium humorem immissa, in Sole feruidissimo totum diem rudicula agitantur , & per noctem resident , mane aqua effunditur, atque alia iniecta rursus eodem modo agitantur, quoad aqua quæ effunditur sit limpida.

Lapilli minutissimè contracti , in aquam aliumite humorem iniiciuntur & manibus confricantur ac agitantur , deinde vbi subsederint , aqua effunditur, idque toties repetitur , donec aqua pura emanet.

Sic lauantur acacia , & alij succi qui commodè in puluerem redigi non possunt , gummi Arabicum, & lacea.

Resinæ, adipēs, medullæ, & olea liquantur, agitantur , aqua affunditur toties ac effunditur donec pura appareat . Oleum verò lauando minus est verberandum , ne aquæ adedò misceatur , vt post ægrè possit separari.

Quæ in decoctionibus aut succis lauantur medicamenta , vt de illorum facultate nonnihil acquirant , cum tanta humoris copia lauari non debent vt prædicta , neque toties , neque ea adhibenda est diligentia in illis ab humore segregandis : quemadmodum si aloë succo rosarum , aut intybi , aut cum specierum decoctione lauetur ad pilulas alexiphanginas : & turbith cum agarici & tithimalorum decocto, vt valentiùs purgent.

De Succorum extractions.

Succus ex folijs & germinibus per se tritis exprimitur , & depuratus sicatur aut Sole aut igni, donec eam consistentiam nanciscatur vt in pastillos formari possit , ac ita seruari , aut liquidus seruetur

E 4 in

in vase angustis oris, superfusis oleo digiti crassitudine.

Sic exprimentur succi ex fructibus, veluti ex vva immatura, malis puniceis, sorbis, mespilis, cydonijs, limonibus, & similibus, & interdum scarificatione: sed liquidi seruantur plerumque eo quo iam dictum est modo, aut sale insperso, vt omphacium.

Quædam herbæ quæ paucis humore eoque lento sunt præditæ, vt hedera, portulaca, cotyledon, semperuiuum, opus habent admixta aqua, aut alio liquore illarum facultatibus simili, inter terendum, vt expressione, vnâ cum ipso humore extrahatur: aut si tulsæ calathæ imponantur loco frigido, vt paulatim succus in subiectum catinum defluat.

Ex radicibus autem & herbis quibusdam siccis, aut paucis humore præditis, vt est lentiscus, absinthium, glycyrrhiza, centaurium maius, gentiana, & similes, succus hac ratione extrahitur. Quinque diebus in aqua macerantur, deinde in eadem aqua coquantur donec crassescat: colata postea aqua denuo coquitur quoad mellis crassitiem habeat: tum in sole siccatur, ac in pastillos conformata reponitur.

Ex ebulo, iride, cucumere asinino scarificatis aut tritis, succus expressione extrahitur, vt supra dictum est.

Ex thapsia autem & peucedano, scrobe circum radices facta cortex inciditur, liquorque emanans subiectis folijs aut vase aliquo purus excipitur. Thapsiæ succus sole, peucedani vero umbra siccatur. Ex his etiam tritis, aut scarificatis, expressione succus extrahitur: sed chirothecæ manibus inducendæ, & facies velanda est, ne vapores è thapsia exhalantes faciem inflent & exulcerent.

Ex tithymalis succus vindemijs exprimitur incisis summitatibus, & succus effluens vase exceptus sole siccatur, aut farinæ orobi permiscetur, aut fico sicca quinque aut sex guttulæ excipiuntur, ficusque reponitur, vt ait Dioscorides.

Hypo-

Hypocistis quæ sub veris finem radicibus cisti adnascitur, teritur, & succus expressus Sole siccat.

Ex cucumere agresti elaterium sic colligitur. Decepti cucumeres maturi, qui tacti protinus exiliunt, imposito supra vas aliquod rariore cribro, sigillatim supino cultro sursum versus aciem habente finduntur, atque per cribrum humor in subiectum vas exprimitur, simulque carnosum quod hæsit cribro, quò facilius excidat, eliditur: Coaceruata autem in cribro segmina dulci aqua perfunduntur & denuò pressa abiciuntur: humor in pelui agitatur, & linteo operatus duplicato, Soli exponitur: dumque steterit, tota supernatans aqua cum spuma identidem effunditur, deinde conterendò cogitur in pastillos, & seruatur.

Scillæ succum sic extrahit Galenus. Scilla viginti diebus ante caniculæ exortum euulsa, atque à corticibus externis purgata, manibus in exiguas discerpitur particulas, & in vas conijcitur à quo recenter exemptum fuerit mel: postea bene adaptato operculo illud obturans, extrinsecusque pelle circundans & diligenter colligans, in loco meridiem spectante, qui à borealibus non perflatur ventis, Soli exponitur quadraginta diebus, interdum vas vertendo, ut ex omnibus similiter partibus Solem sentiat: deinde vas aperitur, & is humor qui supernatat, colatur, melle conditum coquitur ac seruatur. Ex scillæ carnibus fermento quodam inuolutis ac quasi coctis, deinde tufis & cum melle mistis fit elegma scilliticum, succo iam dicto perfimile.

Cucurbita, farina pista inuoluta, & in clibano cocta ad crusti frumentacei coctionem; aut scarificata deinde expressa, succum emittit cuius vsus est.

De Muccaginum extractione.

M V C C A G I N E S ex semine psyllij, lini, fœnigræci, cydoniorum, & è radicibus quarundam plantarum, ut est althæa, malua, acanthus, infusus in aqua

E 5 noctem

LIBER PRIMVS

noctem vnam, extrahuntur: miscetur deinde dicta aqua, & calefit donec bulliat, & femina crepent, & mucago crassior supernatet: tum enim mantili ex tela noua forti imponitur ac colando exprimitur, aut virgis duabus intorquetur sacculus à summo ad imum, ac alio bacillo percutitur succusq; deraditur.

Psyllium item (vt eclegma de psyllio suauius fiat) maceratur aqua recenti per 24. horas, deinde rudicula sæpius agitur, donec mucago supernatet, excepta inde mucago colatur ac in vsum seruetur.

Simile est mel anacardinū appellatū, quod fit ex recētibus anacardijs exiguis diuti⁹ coctis, ex his enim enatat liquor quidam aut mucago prædictæ similis,

De Destillatione.

HERBÆ, flores, fructus, liquores, & animalia, potius vasis vitreis aut figulinis destillanda erant, quàm plumbeis vt vulgò fit: tamen si experientia comprobatum sit, medicamenta plumbeis vasis destillata non tantam noxam adferre quam pleriq; metuunt: animaduertendum tamen est, omnino plumbeis vasis non esse destillandum acetum, omphacium, limones, aliasq; res acres quæ intra corpus assumendæ sunt, nam faciliè incommodum adferrent. Optimus quidem esset is calor, quo in destillatione sursum vapores attolluntur, qui ex aqua feruente fit; minus enim medicamentorum facultatem corrumpet: difficilis tamen ea est destillandi ratio, magnarumq; impensarum, & aquæ sic destillatæ non diu perdurant, quin faciliè putrescant. Itaque necessarius est ignis è carbonibus accensis, aut lignis ficcis nec fumum, nec tetrum odorem expirantibus, moderatus, non magnus, æqualis. Commodissimam eam est ratio quæ fit vase, quod materiam continet destillandam, sub cineribus aut arena in fornace sepulto, & igne cineribus aut arenæ subdito: sic enim temperatior est calor, commodiusq; humor extillat, & melior est, priorq; poste-

posteriori similior est; etiam si ex omnibus quæ destillantur liquor qui primò, qui secundò, qui quæ postremò elicitur aliquantulum inter sese differant.

Fit etiam destillatio vase floribus aut ligno completo, quod foraminosum sit, aut telam, craticulamve habeat qua destillanda sustineantur, tegula aut operculo supra vasis orificium imposito, in quibus carbones accensi, calore suo destillare faciant in fundum subiecti vasis, aut aquam, aut oleum non minus odoratum, quàm quod vulgari modo elicitur.

Porro aquæ destillatæ per aliquot dies Soli exponi debent in vasis linteo aut membrana perforata obturatis, ut quicquid excrementosum est resolvetur, simulque exhalet empireuma quod in aquis destillatis remanserat.

Alio præterea quàm ignis calore fit destillatio, nam & per simi calorem, vinaceorum, & sausa fiunt destillationes, verùm hæ in medicamentis præparandis non sunt admodum aptæ, sed potius ad chymistas referri debent.

De Oleorum extractione.

OLEA è fructibus, feminibus, liquoribus, lachrymis, rebusque omnibus pinguibus, & etià è metallicis exprimi possunt.

E fructibus, veluti ex amygdalis dulcibus & amaris, ex strobilis, pistacijs, balano myrepfica, nucibus, & nuce moschata.

E certis feminibus, veluti è semine lini, sesami, ricini, & aliorum. Exprimuntur autè in hunc modum.

Fructus & semina cortice duro prædita purgatur, teruntur, & loco calido, quo ad Solem, aut in duplici vase reponuntur: deinde rursus trita, torculari exprimuntur; aut, cum trita sunt, inspersa calida aqua, tantisper agitantur, donec oleum supernatet, tum manibus, aut torculari exprimuntur.

E fructu oleæ, lauri, iuniperi, & lentisci maturo in aqua

LIBER PRIMVS

aqua cocto, oleum supernatans aquæ colligitur : aut ex eis tuis insperfaque aqua calida oleum vt supra exprimitur.

E lignis, iuniperi, aloës, guaiaci, piceæ, oleum extrahitur . capitello figulino cocto, aut æreo sumpto, cum eiusdem materiæ receptorio cuius fundo craticula ferrea infideat ; receptorium illud ligni fragmentis impletum in pyramidis formam , vt applicatū capitellum super receptorio, quodammodo etiam impleatur . deinde supra aliud vas pedem altum imponuntur, quod tantum in terra reconditur, vt matella plena cum capitello suo huic imposita ; matella quidem sub terram recondatur , capitellum verò solum extet, circa quod ignis extruendus est , cuius calore oleum ex lignis elicitur, ac in subiectum vas decedit.

E lachrymis, resinis, & liquoribus, oleum alembico in matellis vitreis elicitur, quemadmodum in destillatione dictum est.

Sulphur in exiguo vase vritur superimposito capitello lato quod vapores in altum elatos in humorem conuertat: sed is humor aqua potius, quàm oleū est.

Oleum verò etiam per alembicum elicitur ex sulphure, quemadmodum ex resinis, lignis, gummis, cæterisque rebus, è quibus oleum, rationibus supra dictis, extrahi potest . Sed etiam in hunc modum aliquando extrahitur . Sulphur liquatum laterculique tenuissimè triti æquis partibus per alembicum destillantur, deinde fèces cū humore extracto rursus permixtæ denuo destillantur.

Sic etiam è cera extrahitur, nisi quod humori primùm extracto adduntur vnciæ tres lumbricorum vino albo ablutorum, & drachmæ duæ croci tenuissimè læuigati, deinde iterum permixta cū fēcibus prioris destillationis, destillantur.

E calcantho sic fit . Calcanthum quàm optimum, quod ea facultate præditum sit, vt ferrum politū contactu

tractu suo aris colore tingat, tenuissimè tritum in matellam infunditur, & applicato capitello destillatus humor reponitur, ipsumque calcanthum eò vsque supra ignem relinquitur, donec vstum sit & rubrum: deinde exemptū teritur, & humori suo permistum, denuo in vas conijcitur & per diploma destillatur donec oleum emanet.

Ex stibio sic. Stibium electissimum tenuissimè tritum in matellam conijcitur affuso tanto aceto stillatitio, vt stibium tegat quatuor digitis: deinde obturato ore vasis sub fumum calidum per octiduum reconditur: postea destillatur lento igni in fornace cineribus aut arena plena: & si nullus humor amplius stillat, eximitur vas & affuso aceto stillatitio, vt primum, sub fimo calente quatrimum sepelitur, deinde in duplici vase per vnam aut duas horas coquitur: & vase exempto, si quid humidi remansit filtro colatur, & receti addito aceto stillatitio, vt initio factum est, permiscetur & toties per filterum colatur, donec clarum emanet: tandem omne acetū percolatum lento igni destillatur, & cum nihil aceti amplius emanat, quod reliquū est, oleū stibij seu antimonij appellant.

Oleum tartari fit ex tartaro vsto in vase fictili lutato, in fornace, in qua vitra aut laterculi coquuntur, donec candidum fiat: deinde in sacco impositum in cella reponitur, ex quo liquor emanat aquæ quàm oleo similior.

Oleum ouorum sic fit. Vitelli ouorum elixando duratorum manibus friati in sartagine terrea plumbata frignantur, igni mediocri, assiduè mouendo donec oleum ab his resoluatur, & sic calidi panno lineo inuoluantur, & torculari exprimatur oleum, quod refrigerari sinitur, donec limpidum fiat.

Ex frumento & sinapi torrefactis in patina terrea, oleum torculari exprimitur: aut trita, in patina lento igni frignantur, & insperfa aqua mouentur, deinde torcu-

torculari exprimuntur.

De Expressione.

EXPRESSIO, medicamentorum humida & tenuis substantia extrahitur, & à crassa ac sicca separatur, veluti fructuum ex quibus oleū aut succi exprimuntur, herbarū, radicum: tum etiā decoctionum & infusionum quarū pars humidior in vsu est.

Expressio instrumenta sunt manus, prælum, sacculus qui duobus baculis comprimitur & cæditur, tela aut stamen vulgare manibus contortum vt vulgo fit.

Debent autem medicamenta plus vel minus pro vsus necessitate exprimi.

Succi & olea forti expressione extrahuntur. De decoctionibus verò & infusionib⁹ ex præscripto medicorum agendum.

De Colatione.

COLATIO fit vt pars crassior separetur, vt in succis, oleis, decoctionibus, infusionibus, iulepis, syrups, gummis, lachrymis & resinis liquatis.

Varia autem sunt colationis instrumenta, vt fistule seu tubi, stamen, pannus, sacculus, vasa figulina cruda, vasa hederacea, quæ tenuem humorem transmittunt, crassiorem substantiam retinent, officinis ignota.

Humida, quales sunt succi, syrups, infusiones, & decoctiones, per stamen vulgare colantur, aut laneis pannis extensis, aut per colatorium, quo solo, aut duplici, aut triplici vtimur, primo minore & rariore, secundo maiore vt summum ambire possit relicto tamen vndique trium digitorum interuallo, tertio eoque infimo, maiore secundo ad eandem proportionem, atque denfiore: quibus humor eadem opera perfectissimè colari potest.

Iulepi, syrups cum saccharo aut melle confecti, colantur

lantur linteo raro, aut stamine vulgari in ligno exte-
so, aut sacco stamineo, ijque calidi, nam frigidi
transmeare non possent.

Colantur etiam nonnulla per filtrum, vt calcan-
thum aqua dissolutum, & alia similia venenosa facul-
tate prædita, in hunc modum. Filtrum sumito qua-
tuor digitos latum, longumque vt vasis fundû in quo
medicamentum colandum continetur contingat, al-
tera extremitate acuminata extra vas propendat: il-
lud enim assidue humorem imbibit, illumque in aliud
vas contiguum effundit.

De Clarificatione.

LIQUIDA medicamenta quibus multa ma-
teria admista est clarificatur: dum quiescere permit-
tuntur, donec quod sæculentum est subsideat, sume-
do quod clarificatum est: aut dum colantur vt ante
dictum est: aut dum quæ ægrè clarescunt, Soli expo-
nuntur; aut igni coquuntur, ac despumantur, dein
colantur; aut iniecto omphacio, vel succo limonum,
vel aceto; vel ouorum albumine verberato (vt vul-
go fit) dum bulliunt, dein despumatio ac colatio.

De Despumatione.

DESPUMATIO fit, de rasa, dum medicamēta
coquuntur, spuma quæ supernat, cochleari ferreo
pertuso, ne cum spuma etiam humor, in quo fit co-
ctio, abijciatur: hæc omnibus quæ coquuntur com-
munis est.

Despumantur etiam succi, mel, saccharum, reiectis
partibus crassioribus & excrementicijs, dū coquun-
tur, aut per se, aut albuminibus ouorū bacillo quas-
satis, vt in clarificatione dictum est: deinde spuma
ablata cochleari perforato, aut colatione per stamen
facta, aut per pannum laneum clavis affixum, aut per
colatorium.

De

De Coloratione.

MEDICAMENTIS color acquiritur, admittis quibusdam coloratis, vt est ærugo rasilis, cinnabaris, minium vulgare, cerussa, & similia: aut diutina coctione quemadmodum ea quæ æruginē recipiunt.

Quædam viridia sunt, quædam rubra, quædam nigra: quædam lotione candida fiunt, vt oleum & terebinthina; quædam insolatione, vt cera, & sapo in taleolas aut laminas sectus: quædam coctione ad Solem, vt multa emplastra: quædam rudicula aut manibus diutius tractata albiora euadunt, vt penidia, eclegmata, manus Christi.

DE